

STUDIA ŹRÓDŁOZNAWCZE

LVII

ACADEMIA SCIENTIARUM
ET LITTERARUM POLONA
INSTITUTUM HISTORICUM

COMMENTATIONES

LVII

VARSOVIAE 2019

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

STUDIA
ŹRÓDŁOZNAWCZE
LVII

WARSZAWA 2019

R A D A R E D A K C Y J N A

Anna Adamska (Utrecht), Dániel Bagi (Pecz), Andrzej Biernat, Marie Bláhová (Praga), Tomasz Jasiński, Tomasz Jurek, Eduard Mühle (Münster), Rimvydas Petrauskas (Wilno), Zenon Piech, Krzysztof SkUPIeński, Bogumił Adam Szady, Alicja Szymczak, Janusz Tandecki, Jan Tęgowski, Jan Wroniszewski, Zofia Zielińska

K O M I T E T R E D A K C Y J N Y

Zbigniew Dalewski, Marcin Hlebionek, Maria Koczerska (redaktor), Marek D. Kowalski, Marta Piber-Zbieranowska (sekretarz), Andrzej Rachuba (redaktor), Marek Słoń, Maria Starnawska, Piotr Węcowski

Asystent Redakcji:

Rafał Rutkowski

Adres Redakcji:

PL 00-272 Warszawa

ul. Rynek Starego Miasta 29/31

tel. (+4822) 831 02 61, fax 831 36 42

e-mail: redakcja@studia-zrodloznawcze.pl

www.studia-zrodloznawcze.pl

p-ISSN 0081-7147

e-ISSN 2451-1331

Wersja elektroniczna jest wersją referencyjną czasopisma

© Copyright by Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk

Publikacja dotowana ze środków publicznych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Na okładce:

Pieczęć większa opata lubiąskiego Jana V Franco, odcisk z 1536 r.;
Národní archiv Praha, Archiv České koruny (1158-1935), sygn. 2014

Redakcja i korekta: Jolanta Rudzińska

Tłumaczenia i korekta streszczeń: Grażyna Waluga

Skład i łamanie: Marcin Szcześniak

Instytut Historii PAN

Rynek Starego Miasta 29/31

00-272 Warszawa

22 831 02 61-62, w. 44

www.ihpan.edu.pl

<http://ksiegarnia-ihpan.edu.pl>

wydawnictwo@ihpan.edu.pl

Druk cyfrowy: FABRYKA DRUKU w Warszawie

SPIS TREŚCI

Nagroda „Studiów Źródłoznawczych” im. Stefana Krzysztofa Kuczyńskiego – regulamin	9
Nagroda „Studiów Źródłoznawczych” im. Stefana Krzysztofa Kuczyńskiego za 2018 r.	10

Rozprawy

Miłosz SOSNOWSKI – <i>Święci Wojciech i Brunon z Kwerfurtu w tzw. „Legendarium Magdeburgense” – utwory hagiograficzne i kalendarz</i>	11
Rafał RUTKOWSKI – <i>Dwuwersz o Mieszku III Starym. Przyczynek do erudycji Mistrza Wincentego Kadłubka (IV, 22,5)</i>	31
Barbara KACZYŃSKA – <i>Wokabularz trydencki jako przykład leksykografii średniowiecznej</i>	47
Karolina Kinga FIGASZEWSKA – <i>Fragmety rękopisów średniowiecznych – stan badań i perspektywy badawcze. Średniowieczne fragmenty zachowane w Archiwum Państwowym w Szczecinie</i>	99

Materiały

Jakub TUREK – <i>„Nos fratres conventus sancti Adalberti”. Dokumenty wystawione przez konwent dominikanów wrocławskich w latach 1390–1424</i>	113
Szymon TITKOW – <i>Pieczęć królewicza Kazimierza Kazimierzowica Jagiellończyka z okresu starań o koronę węgierską i jej program polityczny</i>	141
Tomasz KAŁUSKI – <i>Od przedstawień figuralnych do heraldycznych. Opaci lubiąscy i ich pieczęcie od schyłku średniowiecza do sekularyzacji klasztoru w 1810 roku</i>	159
Krzysztof CHŁAPOWSKI – <i>The Summary of Metrica Regni Poloniae no. 139 dated to 1595</i>	211

Artykuły recenzyjne i recenzje

<i>Dyskusja o podstawach chrześcijaństwa i kultury piśmienniczej w Polsce (Vratislav Vaniček)</i>	217
<i>Potknięcia na ślubnym kobiercu. Uwagi do edycji najstarszej księgi metrykalnej łacińskiej katedry we Lwowie (Renata Trawka)</i>	221
<i>Utracone dziedzictwo. Rękopisy średniowieczne Biblioteki Narodowej w monografii Jerzego Kaliszuka, Codices deperditi. Średniowieczne rękopisy łacińskie Biblioteki Narodowej utracone w czasie II wojny światowej (Krzysztof Bracha)</i>	228
<i>W kręgu prac XVII-wiecznego heraldyka. W związku z nową edycją „Nomenclatora” Wojciecha Wijuka Kojalowicza (Jan Jurkiewicz)</i>	234
<i>Libri civitatis 1–3, 5–10 (Eliška Švarná)</i>	243
Tereza Dlesková, Lubor Maloň, <i>Pečetidla, pečeti, razítka a razidla ze sbírky Muzea Komenského v Přerově, Přerov 2017 (Szymon Bauman)</i>	245
<i>Katalog rękopisów średniowiecznych Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu, oprac. Marta Czyżak, współpr. Monika Jakubek-Raczkowska, Arkadiusz Wagner, Toruń 2016 (Elżbieta Knappek)</i>	249

Michał Tomaszek, <i>Dzieje opatów Moyenmoutier. Święci i relikwie w narracji o historii klasztoru</i> , [Lublin] 2017 (Jerzy Pysiak)	250
Michel Pastoureau, <i>Le roi tué par un cochon. Une mort infâme aux origines des emblèmes de la France?</i> , Paris 2015 (Karolina Morawska)	254
Joanna Gorecka-Kalita, <i>Pustelnik na czworakach. Żywoć świętego Jana Paulusa. Studium legendy</i> , Kraków 2017 (Jerzy Pysiak)	257
<i>Repertorium Germanicum, 10. Verzeichnis der in den Registern und Kameralakten Sixtus' IV. vorkommenden Personen, Kirchen und Orte des Deutschen Reiches, seiner Diözesen und Territorien 1471–1484</i> , t. 1: Text, cz. 1–3, oprac. Ulrich Schwarz, Juliane Trede, Stefan Brüdermann, Thomas Bardelle, Kerstin Rahn, Hubert Höing, Michael Reimann, Sven Mahmens, t. 2: Indices, cz. 1–3, oprac. Sven Mahmens, Hubert Höing, Alexander Maul, Ludwig Schmutge, Jörg Voigt, Berlin–Boston 2018; <i>Repertorium Poenitentiarie Germanicum, 11. Verzeichnis der in den Supplikenregistern der Pönitentiarie Hadrians VI. vorkommenden Personen, Kirchen und Orte des Deutschen Reiches 1522–1523</i> , oprac. Ludwig Schmutge, Berlin–Boston 2018 (Marek Daniel Kowalski)	261
Patrycja Wiencierz, <i>Kodeks Baltazara Behema jako kopiarusz. Nowe dyskusje i nowe ustalenia</i> , „Rocznik Krakowski”, 84, 2018, s. 7–32 (Piotr Okniński)	264
<i>Epistulae et acta nuntiorum apostolicorum apud imperatorem</i> , t. 1: <i>Epistulae et acta Caesaris Speciani 1592–1598</i> , cz. 1: <i>Mai 1592–Dezember 1592</i> , cz. 2: <i>Januar 1593–Dezember 1593</i> , cz. 3: <i>Januar 1594–Dezember 1594</i> , wyd. Alena Pazderová, Prague 2016 (Norbert Mika)	265
Jacob Heinrich von Flemming, <i>Mémoires concernant l'élection d'Auguste II pour roi de Pologne et les débuts de la guerre du Nord (1696–1702)</i> , wyd. Urszula Kosińska, tłum. Krystyna Zaleska [z franc.], Maria Gołębiewska-Bijak [z niem.], Warszawa 2017; Janusz Antoni Wiśniowiecki, <i>Ilias Polski (1700–1710)</i> , wyd. Przemysław Romaniuk, Jacek Burdowicz-Nowicki, Warszawa 2018 (Wojciech Kriegseisen)	267
<i>Entretiens du roi Stanislas-Auguste avec Otto Magnus von Stackelberg (1773–1775)</i> , oprac. i koment. Dorota Dukwicz, Ewa Zielińska, Warszawa 2017 [2018] (Urszula Kosińska)	270
<i>Senųjų Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kelių aprašymai</i> , oprac. Algirdas Antanas Baliulis, Tomas Čelkis, Vilnius 2018 (Jan Bulak)	273

Zapiski krytyczne

Hugon ze Świętego Wiktora, <i>Didascalicon, czyli co i jak czytać</i> , tłum. Paulina Pludra-Żuk, wstęp Jacek Soszyński, koment. Paulina Pludra-Żuk, Jacek Soszyński, Warszawa 2017 (P.K.)	275
Nicolas de Maeyer, Anthony Dupont, „ <i>Patrum vestigia sequens</i> ”. <i>The Transmission and Reception of Augustine's Exegesis of Eph. 3: 17–18 in the Venerable Bede's „Collectio ex opusculis sancti Augustini in epistulas Pauli apostoli”</i> , „ <i>Traditio. Studies in Ancient and Medieval History, Thought, and Religion</i> ”, 72, 2017, s. 21–59 (J.P.-P.)	275
Saxo Grammaticus, <i>Gesta Danorum. The History of the Danes</i> , wyd. Karsten Friis-Jensen, tłum. Peter Fisher, t. 1–2, Oxford 2015 (R.R.)	275
Theodoricus, <i>De antiquitate regum Norwagiensium / On the Old Norwegian Kings</i> , wyd. i tłum. Egil Kraggerud, Oslo 2018 (R.R.)	276
<i>Dzieje króla Karola i rycerza Elegasta. Niderlandzki epos rycerski z XIII wieku</i> , tłum. Michał Ciekliński, Katarzyna Grela, Piotr Pojnar, Małgorzata Jamroz, Karolina Kwietniewska, Monika Mączka, Agnieszka Jakubczyk, Joanna Wojnar, red. i posł. Marcin Polkowski, Lublin 2017 (R.R.)	276
Francesco Petrarca, <i>Moich siedem psalmów. Modlitwy</i> , tłum. i oprac. Włodzimierz Olszaniec, Warszawa 2019 (H.R.) ..	276
<i>Nejstarší listiny Univerzity Karlovy</i> , wyd. Jan Royt, Praha 2018 (T.J.)	276
„ <i>Regestra mercatoria</i> ”. <i>Rachunki kupców krakowskich z lat 1401–1510</i> , wyd. Agnieszka Bartoszewicz, Marcin Starzyński, Kraków 2018 (P.O.)	277
Piotr Dymmel, <i>Życie i twórczość Jana Długosza w bibliografiach opisane</i> , „ <i>Studia Archiwalne</i> ”, 5, 2018, s. 153–183 (P.W.)	278
<i>Enea Silvio Piccolomini broni poezji. Fragment listu do Zbigniewa Oleśnickiego z 27 października 1453 roku</i> , z rkpsu BJ 173 wyd., tłum., uwagi wstępne i przyp. Juliusz Domański, Warszawa 2018 (H.R.)	278
Eneaszy Sylwiusz Piccolomini, <i>Chrysis</i> , tłum. i oprac. Ewa Skwara, Warszawa 2017 (H.R.)	278

„Śmierci z Mistrzem dwojaki gadania...”. Nieznany drukowany przekaz „Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią” z 1542 r., wyd. Wiesław Wydra, Poznań 2018 (H.R.)	279
Z Dzikowa do Rapperswilu. Korespondencja Artura Tarnowskiego w sprawie dzikowskich miniatur, oprac., wstęp i przyp. Tadeusz Zych, Tarnobrzeg 2017; Leliwici Tarnowscy. Listy Artura Tarnowskiego do Włodzimierza Dworzaczka, oprac., wstęp i przyp. Tadeusz Zych, Tarnobrzeg 2018 (P.W.)	280

Kronika

„Textus et pictura II. Studia nad skrytorium i spuścizną rękopiśmienną doby średniowiecza (do początku XVI wieku)” (Toruń, 7 i 8 VI 2018) (Karolina Kinga Figaszewska)	283
--	-----

Polemika

Aliaksandr Hrusza, Odpowiedź na recenzję dr Rūty Čapaitė	285
Rūta Čapaitė, Odpowiedź na odpowiedź Aliaksandra Hruszy	289
Spis skrótów	293
Wymogi redakcyjne i instrukcja dla Autorów „Studiów Źródłoznawczych”	295

SPIS WSPÓLPRACOWNIKÓW

	Szymon Bauman, Poznań		Norbert Mika, Racibórz
	Krzysztof Bracha, Kielce		Karolina Morawska, Warszawa
	Jan Bulak, Kraków	<i>P.O.</i>	Piotr Okniński, Warszawa
	Krzysztof Chłapowski, Warszawa	<i>J.P.-P.</i>	Jan Prostko-Prostyński, Poznań
	Rūta Čapaitė, Wilno		Jerzy Pysiak, Warszawa
	Karolina Kinga Figaszewska, Warszawa	<i>H.R.</i>	Hanna Rajfura, Warszawa
	Aliaksandr Hrusza, Mińsk	<i>R.R.</i>	Rafał Rutkowski, Warszawa
<i>T.J.</i>	Tomasz Jurek, Poznań		Miłosz Sosnowski, Poznań
	Jan Jurkiewicz, Poznań		Eliška Švarná, Praha
	Barbara Kaczyńska, Warszawa		Szymon Titkow, Warszawa
	Tomasz Kałuski, Katowice		Renata Trawka, Rzeszów
	Elżbieta Knapiek, Kraków		Jakub Turek, Warszawa
<i>P.K.</i>	Piotr Kopka, Warszawa		Vratislav Vaníček, Praha
	Urszula Kosińska, Warszawa	<i>P.W.</i>	Piotr Węcowski, Warszawa
	Wojciech Kriegseisen, Warszawa		

SPIS RECENZENTÓW WEWNĘTRZNYCH

Anna Adamska, Utrecht	Mieczysław Mejer, Warszawa
Marceli Antoniewicz, Częstochowa	Roman Michałowski, Warszawa
Wiesław Caban, Kielce	Piotr Pokora, Poznań
Bożena Czwojdrak, Katowice	Jacek Soszyński, Warszawa
Tomasz Gałuszka, Kraków	Paweł Stróżyk, Poznań
Sławomir Gawlas, Warszawa	Alaksiej Šalanda, Mińsk
Miroslav Glejtek, Nitra	Alicja Szulc, Poznań
Artur Górak, Lublin	Sobiesław Szybkowski, Gdańsk
Ryszard Grzesik, Poznań	Wojciech Świeboda, Kraków
Tomasz Jurek, Poznań	Georg Vogeler, Graz
Paweł Klint, Wrocław	Szymon Wiczorek, Rzeszów
Urszula Kosińska, Warszawa	Marek Wójcik, Wrocław
Mariusz Leńczuk, Kraków	Maciej Zdanek, Kraków